

İstanbul, 8 Kasım 2023

MALİ MEVZUAT SİRKÜLERİ**NO: 2023 / 149****KONU****Kredi Bakiyesi 50 Milyon TL Üzeri Olan Şirketlere Getirilen TCMB 'na Özet Döviz Pozisyon Raporu Bildirim Yükümlülüğü İle İlgili Değişiklikler Yapılmıştır.**

TCMB tarafından Bankalara yazılan 20 Mart tarihli duyuru yazısı ile, daha önce kredi bakiyesi 15 Milyon USD olan şirketlere getirilen bildirim yükümlülüğüne ilave olarak, bu defa **yurt içinde faaliyet gösteren bankalardan nakdi ve gayri nakdi toplam kredi bakiyesi 5 Milyon TL ve üzerinde olan tüzel kişi banka müşterilerinin**, yazı ekinde bir örneği yer alan “*Döviz Pozisyon Raporu*” nu **takip eden ayın ilk 10 iş günü içerisinde**, bu raporlama amacıyla oluşturulan <https://tcmbveri.gov.tr> adresinde yer alan “*Özet Döviz Pozisyon Raporu*” linki üzerinden doldurarak TCMB 'na bildirmeleri gerektiği açıklanmıştır.

İlk raporlama **Mart 2023 dönemi için** Mart ayı sonu itibariyle **Nisan ayının ilk 10 iş günü içerisinde** yapılacaktır. Şartları taşıyan şirketlerin takip eden aylarda da stok kredi bakiyelerinin 5 Milyon TL 'nın üzerinde olması durumunda, **raporlamalar aylık frekansta bildirilmeye devam edilecektir.**

TCMB 'nin konuya ilişkin yazısı ile bu konuda sıkça sorulan sorulara ilişkin açıklamaları ve “*Özet Döviz Pozisyon Raporu*” örneği [2023/71 sayılı Sirkülerimizin](#) ekinde yer almaktadır.

TCMB tarafından daha sonra, raporlama sürecinde ilgili taraflardan alınan geri bildirimlerin değerlendirilmesi sonucunda Bankalara yazılan 12 Nisan 2023 tarihli duyuru yazısı ile, geçiş sürecinin kolaylaştırılması için söz konusu raporlamanın kapsam ve süresinde aşağıda belirtilen değişiklikler yapılmıştır.

1- Merkezi olağanüstü hâl ilan edilen deprem illerinde bulunan firmalar, olağanüstü halin devamı süresince raporlama zorunluluğundan muaf tutulmuştur.

2- Raporlama yükümlülüğü kapsamına girecek firmaların belirlenmesinde esas alınan, yurt içi tüm bankalardaki nakdi ve gayri nakdi toplam kredi bakiyesi alt sınırı 5 milyon TL'den 10 milyon TL'ye yükseltilmiştir.

3- Aylık özet döviz pozisyon raporu için bildirim süresi “*takip eden ayın ilk 10 iş günü*” yerine “*takip eden ayın son günü*” olarak değiştirilmiştir. Ayrıca:

a) Yurt içi tüm bankalardaki nakdi ve gayri nakdi toplam kredi bakiyesi 10 milyon TL ile 50 milyon TL arasında olan firmaların raporlama yükümlülüğü 2024 yılı Ocak ayına ilişkin raporla başlamak üzere ertelenmiştir.

b) Yurt içi tüm bankalardaki nakdi ve gayri nakdi **toplam kredi bakiyesi 50 milyon TL ve üzerinde olan firmalar için ise Mart ve Nisan 2023 aylarına ilişkin raporlamaların en geç bildirim süresi 30 Haziran 2023'e uzatılmıştır.**

TCMB tarafından sonrasında 2 Temmuz 2023 tarihli Duyuru yazısı ile **kredi bakiyesi 50 Milyon TL üzerinde olan tüzel kişilerin özet döviz pozisyonu raporu verilerini bildirim yükümlülüğü de, 2024 Ocak raporlama döneminden başlamak üzere ertelenmiştir.**

TCMB tarafından bu defa 8 Kasım 2023 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan **“Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”** ile aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır.

1. Yükümlülüğün kapsamı ile ilgili olarak;

a) Veri Formu ve talep edilen bilgilerin gönderilmesine ilişkin **Yurt içi ve Yurt dışından sağlanan yabancı para nakdi krediler ile dövizde endeksli kredilerin** toplamının ilgili aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla **15 Milyon ABD doları ve üstünde** olan firmalar kriteri, **yurt içinden ve yurtdışından sağlanan toplam kredi bakiyesi** ilgili aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla **100 Milyon TL ve üzerinde** olan firmalar ile **geçmiş bir yıllık hesap dönemindeki net satış hasılatı veya aktif büyüklüğü 500 milyon TL ve üzerinde olan** firmalar şeklinde değiştirilmiştir. (Yabancı para cinsinden kredi tutarlarının TL karşılığı ilgili dönemin son iş gününe ilişkin R.G 'de yayımlanan döviz alış kuru kullanılarak belirlenecektir.)

b) Bildirimle yükümlü olup olunmadığının belirlenmesine ilişkin olarak firmanın **yabancı para nakdi kredileri ile dövizde endeksli kredileri** toplamı kriteri firmanın **toplam nakdi kredi bakiyesi** olarak değiştirilmiştir. Ayrıca net satış hasılatı ve aktif büyüklüğü hesaplanırken her halükarda vergi mevzuatı çerçevesinde yıllık kurumlar vergisi beyannamesinin dikkate alınacağı belirlenmiştir.

c) Yükümlülüğün sona ermesinde firmanın, **yabancı nakdi krediler ile dövizde endeksli kredileri toplamının** bildirim limitinin altında kalması kriteri firmanın **toplam nakdi kredi bakiyesi; net satış hasılatı veya aktif büyüklüğünün** bildirim limitinin altında kalması şeklinde değiştirilmiştir.

d) Firmanın bildirim yükümlülüğü bulunup bulunmadığına ilişkin takip sorumluluğunun **firma yönetimine ait olduğu; bununla birlikte,** firmaya bildirim yükümlülüğüne ilişkin Bankanın belirleyeceği usul ve esaslara göre bilgilendirmenin, firmanın en yüksek nakdi bakiyesinin olduğu kredi veya finansman sağlayan kuruluş tarafından ayrıca yapılacağı hükmü eklenmiştir.

2. Bildirim yükümlülüğünün belirlenmesinde dikkate alınan kredi net satış hasılatı ve aktif büyüklüklerinin, **Banka** tarafından uygulama talimatı ile **güncellenebileceği hükmü** eklenmiştir.

3. Bildirim yükümlülüğüne ilişkin olarak Banka ile olan iletişime ilişkin ve bazı tanımlara ilişkin değişiklikler yapılmıştır.

Bahse konu Yönetmelik ile yapılan değişiklikler (daha önceki erteleme süresine bağlı olarak) **1/1/2024 tarihinde** yürürlüğe girecektir.

Konu ile ilgili olarak TCMB tarafından 8 Kasım 2023 tarihi ve 2023-43 sayılı bir **DUYURU** 'da yapılmıştır.

Bahse konu Değişiklik Yönetmeliği ve DUYURU Yazısı Sirkülerimiz ekindedir.

Saygılarımızla

EK: 1. Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

EK: 2. Özet Döviz Pozisyon Raporlamasının Kaldırılması ve Sistemik Risk Veri Takip Sistemi Kapsam Değişikliği Hakkında 8 Kasım 2023 Tarihli ve 2023-43 Sayılı Basın Duyurusu

Ecovis Değer Bağımsız Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş., Büyükdere Cad. Neutron İş Merkezi No.119/6, 34349 Esentepe- İstanbul
Tel: +90 212 211 9901, 02, 04 Faks: +90 212 211 99 52 E-mail: info@degerymm.com.tr

ECOVIS International tax advisors · accountants · auditors · lawyers in Austria, Belgium, Bulgaria, China, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, France, Germany, Great Britain, Greece, Hong Kong, Hungary, India, Ireland, Italy, Japan, Republic of Korea, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Qatar, Romania, Russia, Slovak Republic, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, Ukraine and USA (associated partners).
ECOVIS International is a Swiss association. Each Member Firm is an independent legal entity in its own country and is only liable for its own acts or omissions, not those of any other entity.

ECOVIS Değer Bağımsız Denetim ve YMM A.Ş. is a Turkish Member Firm of ECOVIS International.

YÖNETMELİK

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından:

**DÖVİZ POZİSYONUNU ETKİLEYEN İŞLEMLERİN TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI TARAFINDAN İZLENMESİNE İLİŞKİN USUL
VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1- 17/2/2018 tarihli ve 30335 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (ğ) bentleri yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“o) Kredi veya finansman sağlayan kuruluş: 5411 sayılı Bankacılık Kanununda belirtilen kredi verme, faktoring ve finansal kiralama faaliyetlerinde bulunan banka ve finansal kuruluşları,”

MADDE 2- Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddenin dördüncü ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(1) Yurt içinden ve yurt dışından sağlanan toplam nakdi kredi bakiyesi ilgili aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla 100 milyon TL ve üzerinde olan firmalar ile geçmiş bir yıllık hesap dönemindeki net satış hasılatı veya aktif büyüklüğü 500 milyon TL ve üzerinde olan firmalar, veri formu ile talep edilen bilgileri, açıklama formuna uygun olarak Bankaya müteakip aydan itibaren bildirmekle yükümlüdür. Yabancı para cinsinden kredi tutarlarının TL karşılığı ilgili dönemin son iş gününe ilişkin Resmî Gazete’de yayımlanan döviz alış kuru kullanılarak belirlenir.

(2) Bildirimle yükümlü olup olunmadığının belirlenmesinde, firmanın toplam nakdi kredi bakiyesi hesaplanırken varsa son hesap dönemine ilişkin TMS’lere göre hazırlanan finansal durum tablosu, TMS’lere göre hazırlanmış finansal durum tablosunun bulunmaması durumunda ise vergi mevzuatı çerçevesinde kamu idarelerine sunulmak üzere hazırlanan bilanço; net satış hasılatı ve aktif büyüklüğü hesaplanırken vergi mevzuatı çerçevesinde kamu idarelerine sunulmak üzere hazırlanan yıllık kurumlar vergisi beyannamesi dikkate alınır.

(3) Bildirimle yükümlü olan firmanın, toplam nakdi kredi bakiyesi, net satış hasılatı veya aktif büyüklüğünün Bankaca tanımlanan sınırların altında kalması durumunda, müteakip yıllık hesap döneminden itibaren bildirim yükümlülüğü sona erer.”

“(4) Firmanın bildirim yükümlülüğü bulunup bulunmadığına ilişkin takip sorumluluğu firma yönetimine aittir. Bununla birlikte, firmaya bildirim yükümlülüğüne ilişkin Bankanın belirleyeceği usul ve esaslara göre bilgilendirme, firmanın en yüksek nakdi kredi bakiyesinin olduğu kredi veya finansman sağlayan kuruluş tarafından ayrıca yapılır.”

“(6) Bildirim yükümlülüğünün belirlenmesinde dikkate alınan kredi, net satış hasılatı ve aktif büyüklükleri, Banka tarafından uygulama talimatı ile güncellenebilir.”

MADDE 3- Aynı Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “elektronik imza oluşturma aracı ile veya” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4- Aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “doğrulama kodları, uyarılar, hatırlatmalar, onay bildirimleri ve benzeri” ibaresi ile “Sistemden gönderilecek kısa mesaj ve/veya” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı maddenin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “resmi yazı ve/veya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 5- Bu Yönetmelik 1/1/2024 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.

Özet Döviz Pozisyon Raporlamasının Kaldırılması ve Sistemik Risk Veri Takip Sistemi Kapsam Değişikliği Hakkında Basın Duyurusu

8 Kasım 2023

Sayı: 2023-43

8 Kasım 2023 tarih ve 32363 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 28 Kasım 2017 ve 7061 sayılı Kanunla yeniden düzenlenen 44 üncü maddesi kapsamında; firmaların, döviz varlık ve yükümlülüklerine ilişkin olarak Merkez Bankasına yapmakla yükümlü olduğu döviz pozisyon raporlamasında sadeleştirme ve kapsam değişikliğine gidilmiştir.

Düzenleme kapsamında; 2023 yılı Mart ayında başlatılan, 10 milyon Türk lirası ve üzeri toplam nakdi ve gayrinakdi kredi bakiyesi bulunan firmalardan alınan Özet Döviz Pozisyon Raporlaması uygulamasına son verilmiştir.

Bununla birlikte, 2018 yılından itibaren uygulanmakta olan Sistemik Risk Veri Takip Sistemi kapsamındaki döviz pozisyon raporlamasının firma kapsamı, firmaların ülke ekonomisi içerisindeki temsil düzeyini artırmak amacıyla yeniden düzenlenmiştir. Buna göre, raporlama kapsamına girecek firmaların tespitinde öngörülen 15 milyon ABD doları ve üzeri yabancı para kredi yükümlülüğü bulunma şartı, toplam nakdi kredi bakiyesi ilgili aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla 100 milyon Türk lirası ve üzerinde olma veya geçmiş bir yıllık hesap dönemindeki net satış hasılatı veya aktif büyüklüğü 500 milyon Türk lirası ve üzerinde olma şeklinde değiştirilmiştir.

Kapsam değişikliği ile birlikte, mevcut detaylı raporlama formatının sadeleştirilerek firmalara raporlama işlemlerinde kolaylık sağlanması planlanmaktadır.

Kamuoyunun bilgisine sunulur.

İletişim

Ayrıntılı bilgi için basin@tcmb.gov.tr e-posta adresine elektronik posta gönderilebilir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
İdare Merkezi
Hacı Bayram Mah. İstiklal Cad. No:10 06050
Ulus Altındağ Ankara 0312 507 50 00
www.tcmb.gov.tr